

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

DRUHÁ SEKCE

VĚC KLEPETÁŘ proti ČESKÉ REPUBLICE

(stížnost č. 19621/02)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

21. února 2006

Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy. Může být předmětem formálních úprav.

Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.

Ve věci Klepetář proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce), zasedající v senátu ve složení

pánové J.-P. COSTA, *předseda*,

I. CABRAL BARRETO,

K. JUNGWIERT,

V. BUTKEVYCH,

M. UGREKHELIDZE,

paní A. MULARONI,

E. FURA-SANDSTRÖM, *soudci*,

a pan S. NAISMITH, *zástupce tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 31. ledna 2006,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat výše uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 19621/02) směřující proti České republice, kterou dne 28. dubna 2002 podal k Soudu český občan pan Michal Klepetář („stěžovatel“) na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

2. Stěžovatele zastupuje pan M. Hulík, advokát v Praze. Českou vládu („vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. A. Schorm z Ministerstva spravedlnosti.

3. Soud dne 15. října 2002 prohlásil stížnost za částečně přijatelnou a rozhodl, že část stížnosti týkající se délky řízení oznámí vládě. V souladu s článkem 29 odst. 3 Úmluvy se rozhodl projednat přijatelnost a odůvodněnost stížnosti současně.

SKUTKOVÝ STAV

OKOLNOSTI PŘÍPADU

4. Stěžovatel se narodil v roce 1946, bydliště má v Praze.

5. Dne 25. března 1992 zahájil stěžovatelův bratr u Městského soudu v Brně restituční řízení proti Podniku bytového hospodářství Brno I.

6. Soud i účastníci řízení učinili v době od 2. listopadu 1992 do 4. ledna 1995 řadu procesních úkonů. Soud se mimo jiné dne 7. prosince 1994 dotazoval na možnost smírného řešení sporu, na což žalovaný odpověděl dne 4. ledna 1995.

7. Dne 6. června 1995 podal stěžovatel návrh na své přistoupení do řízení jakožto druhý žalobce. Soud na ústním jednání konaném dne 8. srpna 1995 jeho návrhu vyhověl, oba žalobce vyzval, aby ve lhůtě jednoho měsíce žalobu doplnili, a jednání pak odročil na neurčito.

8. Dne 10. května 1996 soud oba žalobce urgoval o doplnění žaloby.

9. Soud dne 16. prosince 1996 vyhověl návrhu žalobců na přistoupení dalších dvou žalovaných do řízení. Zároveň vyzval žalobce k předložení listinných důkazů.

10. Dne 19. února 1997 soud zamítl jedno z odvolání žalovaných ze dne 16. ledna 1997 proti rozhodnutí o přistoupení do řízení. Dne 19. května 1997 vyzval k předložení důkazů navrhovaných stěžovatelem.

11. Ústní jednání nařízené na 4. září 1997 bylo odročeno na 14. října 1997. Dne 7. října 1997 však bylo opět odročeno, tentokrát na neurčito, neboť tvrzení a nároky žalobců nebyly stále ještě vyjasněny.

12. Ústní jednání konané dne 3. března 1998 bylo odročeno za účelem doplnění důkazů. Požadované listinné důkazy předložil stěžovatel soudu dne 1. dubna 1998. Dne 4. května 1998 vyzval soud účastníky řízení k předložení závěrečných písemných vyjádření.

13. Rozsudkem ze dne 30. června 1998 městský soud žalobu na vydání věci zamítl.

14. Ve dnech 1. a 6. října a 18. listopadu 1998 byla soudu doručena odvolání žalobců. Stěžovatel tvrdí, že jeho odvolání neslo datum 27. září 1998.

15. Dne 8. prosince 1998 zaslal městský soud spisový materiál Krajskému soudu v Brně. Ten dne 26. února 1999 vyzval stěžovatele, aby ve lhůtě sedmi dnů upřesnil svoji námitku podjatosti vznesenou proti předsedkyni senátu městského soudu. Stěžovatel tak učinil dne 10. března 1999, kdy zároveň informoval soud o změně svého trvalého bydliště. Krajský soud dne 18. března 1999 postoupil spis městskému soudu se žádostí, aby se předsedkyně senátu vyjádřila k námitce podjatosti. Předsedkyně senátu dne 5. května 1999 krajskému soudu sdělila, že se nepovažuje za nestrannou.

16. Dne 3. ledna 2000 oznámil krajský soud Městskému státnímu zastupitelství v Brně, že znění stěžovatelova odvolání ze dne 27. září 1999 je třeba vykládat jako trestní oznámení na předsedkyni senátu městského soudu, které je třeba řešit soudní cestou. Městské státní zastupitelství dne 4. února 2000 soudu odpovědělo, že předmětné podání nelze považovat za trestní oznámení.

17. Krajský soud dne 5. září 2000 rozsudek soudu prvního stupně zrušil a vrátil věc městskému soudu. Rozhodl, že rozsudek nebyl řádně odůvodněn, neboť jeho odůvodnění se skládalo pouze z odkazů na právní názory účastníků řízení a na jimi tvrzené skutečnosti. Krajský soud dále vyloučil předsedkyni senátu městského soudu z projednávání stěžovatelova případu. Předsedkyně senátu totiž sama navrhla své vyloučení, zároveň však odmítla stěžovatelovo nařčení z antisemitismu.

18. Ústavní soud dne 23. října 2000 odmítl ústavní stížnost podanou stěžovatelem dne 28. dubna 2000. Mimo jiné shledal, že restituční řízení sice trvá dlouho, ale že krajský soud mezitím ve věci jednal, neboť dne 5. září 2000 vydal rozhodnutí.

19. Rozhodnutí krajského soudu obdržel stěžovatel až dne 13. prosince 2000. Podle vlády se tak stalo proto, že stěžovatel mezitím změnil trvalé bydliště. Dne 23. ledna 2001 navrhl stěžovatel změnu žaloby a změnu na straně žalovaných. Dne 7. února 2001 oznámil soudu svůj souhlas s těmito změnami bratr stěžovatele a dne 19. dubna 2001 se k nim vyjádřil jeden ze žalovaných.

20. Dne 26. dubna 2001 rozhodl městský soud o návrhu stěžovatele na změnu žaloby.

21. Proti tomuto rozhodnutí se stěžovatel dne 25. května 2001 odvolal a zároveň vznesl proti předsedkyni senátu námitku podjatosti. Dne 27. června 2001 byl proto spis zaslán krajskému soudu.

22. Stěžovatel podal ústavní stížnost, v níž se domáhal, aby Ústavní soud uznal existenci průtahů v řízení a zrušil některá zákonná ustanovení. Ústavní soud jeho stížnost dne 20. června 2002 odmítl jako zjevně neopodstatněnou.

23. Krajský soud dne 16. srpna 2002 zčásti potvrdil usnesení městského soudu ze dne 26. dubna 2001. Také rozhodl, že předsedkyně senátu není z projednávání předmětné žaloby na vydání věci vyloučena. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 23. září 2002.

24. Městský soud dne 18. října 2002 žalobce vyzval, aby upřesnili žalované osoby. Stěžovatel tak učinil dne 19. listopadu 2002, jeho bratr na výzvu nereagoval.

25. Podle stěžovatele se dne 3. února 2004 konalo před městským soudem ústní jednání. Na výzvu městského soudu ze dne 19. února 2004 zaslal stěžovatel dne 29. února 2004 své vyjádření k věci.

26. Městský soud dne 11. března 2004 zamítl návrh žalobců na změnu na straně žalovaných.

27. Dne 8. června 2004 městský soud žalobě na vydání věci zčásti vyhověl.

28. Žalobci se dne 9. července 2004 proti rozsudku odvolali. Zdá se, že řízení nadále probíhá.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY

29. Stěžovatel tvrdí, že délka řízení byla v rozporu s požadavkem na „přiměřenou lhůtu“ zakotveným v článku 6 odst. 1 Úmluvy, jehož příslušná část zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

A. K přijatelnosti

30. Soud konstatuje, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále nezjistil žádný jiný důvod nepřijatelnosti stížnosti, a prohlašuje ji proto za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

31. Vláda předně poukazuje na to, že stěžovatelův bratr sice restituční řízení původně zahájil dne 30. března 1992, stěžovatel však do něj sám přistoupil až dne 6. června 1995.

32. Vláda dále uvádí, že restituční spor byl vzhledem k povaze podané žaloby značně složitý jak z hlediska dokazování, tak z hlediska právního posouzení. Zpočátku byla věc navíc komplikována nejasnostmi ohledně právní subjektivity žalovaného.

33. Vláda rovněž tvrdí, že délka řízení byla ovlivněna chováním stěžovatele. Oba žalobci totiž činili jednotlivé procesní kroky, aniž by je vzájemně koordinovali, čímž do uplatňovaných nároků vnášeli nejasnosti. Stěžovatel rovněž obviňoval vyřizující soudce z podjatosti. K průtahu v řízení dále došlo v souvislosti se stěžovatelovým návrhem na změnu žaloby ze dne 23. ledna 2001. Stěžovatel se proti usnesení soudu ze dne 26. dubna 2001 odvolal i přesto, že byl soudem poučen o nepřipustnosti odvolání pouze proti části rozhodnutí. Soudy se proto musely zabývat procesními otázkami souvisejícími se stěžovatelovým návrhem a jeho námitkami, pročež se po jistou dobu nemohly zabývat věcí samou. Další zdržení nastalo v důsledku nutnosti vyřešit otázku, zda stěžovatelovo odvolání proti rozsudku městského

soudu ze dne 30. června 1998 svým obsahem představovalo trestní oznámení na předsedkyni senátu.

34. Vláda připouští, že městský soud zpočátku nepostupoval zcela plynule. Co se týče krajského soudu, vláda argumentuje jeho nedostatečným personálním obsazením a značným pracovním vytížením.

Vláda Soudu navrhuje, aby rozhodl, že k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy nedošlo.

35. Stěžovatel tvrdí, že ačkoli sám přistoupil do řízení až v červnu 1995, utrpěl stejnou újmu, jako kdyby podal žalobu společně se svým bratrem v březnu 1992. Nesouhlasí s tvrzením vlády, že nereagoval na usnesení městského soudu ze dne 8. srpna 1995 a na výzvu ze dne 10. května 1996, kde mu soud uložil, aby přesněji vymezil povahu svého nároku. V této souvislosti poukazuje na skutečnost, že městský soud měl v průběhu řízení dostatečné důkazy o předmětném nemovitém majetku. Do konce června 1995 doložil stěžovatel ke svým podáním ze 6. a 28. června 1995 nové podklady od pozemkového úřadu, další důkazy pak předložil v březnu a květnu 1998.

Stěžovatel rovněž prohlašuje, že o změně svého trvalého bydliště uvědomil městský soud dne 10. března 1999.

Restituční věc podle něj nebyla nijak zvlášť složitá.

36. Rozhodné období začalo dne 6. června 1995, kdy stěžovatel přistoupil do řízení, a dosud neskončilo. Trvá tedy přibližně deset let a sedm měsíců, přičemž se věci zabývaly obecné soudy dvou stupňů a Ústavní soud, který rozhodoval o dvou ústavních stížnostech.

37. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení je třeba hodnotit podle okolností případu a s ohledem na složitost věci, chování stěžovatele a příslušných orgánů a význam sporu pro stěžovatele (viz z mnoha dalších *Frydlender proti Francii*, [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII).

38. Projednávaný případ byl sice po skutkové stránce do jisté míry složitý, tato skutečnost však sama o sobě nestačí k odůvodnění tak značné délky řízení.

Soud navíc nespatřuje žádný důvod, na jehož základě by mohl dospět k závěru, že stěžovatel svých procesních práv využíval nepřiměřeným způsobem nebo že by jimi zdržoval řízení. Argument vlády, že stěžovatel podstatným způsobem přispěl k délce řízení, proto Soud nepřesvědčil.

Pokud jde o chování úřadů, Soud poukazuje na velmi dlouhé období nečinnosti v době od 18. listopadu 2002 do února 2004.

39. Soud již mnohokrát konstatoval porušení článku 6 odst. 1 v případech, v nichž byly nastoleny obdobné otázky jako v projednávaném případě (viz *Frydlender* výše).

40. Po přezkoumání veškerých předložených podkladů se Soud domnívá, že vláda neuvedla žádnou skutečnost ani tvrzení, na jejichž základě by v projednávaném případě mohl Soud dospět k odlišnému závěru. S ohledem na vlastní judikaturu v dané oblasti považuje Soud délku řízení v projednávané věci za nepřiměřenou a odporující požadavku na „přiměřenou lhůtu“.

K porušení článku 6 odst. 1 tedy došlo.

II. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

41. Článek 41 Úmluvy zní:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

42. Stěžovatel požaduje náhradu materiální škody ve výši 16 580 800 Kč, tj. 567 059 €. Závěr o porušení Úmluvy považuje stěžovatel za dostatečné spravedlivé zadostiučinění za veškerou utrpěnou morální újmu.

43. Vláda zpochybňuje stěžovatelův nárok na náhradu materiální škody. Proti požadavku na náhradu morální újmy nemá výhrad.

44. Soud neshledal žádnou příčinnou souvislost mezi zjištěným porušením a tvrzenou materiální škodou; tento nárok proto zamítá. Závěr o porušení Úmluvy považuje za dostatečné spravedlivé zadostiučinění za veškerou případnou morální újmu, kterou v této věci stěžovatel utrpěl.

B. Náklady řízení

45. Stěžovatel požaduje částku 500 000 Kč (17 007 €) jako náhradu za čas strávený sepsáním dvanácti dokumentů zaslaných vnitrostátním soudům a za tři roky trvající kampaň za změnu restitučních zákonů. Dále požaduje částku 1 735 080 Kč (59 016 €) z titulu náhrady nákladů řízení vynaložených před českým Ústavním soudem a před Soudem.

46. Vláda s těmito nároky nesouhlasí.

47. V souladu s judikaturou Soudu lze náhradu nákladů řízení přiznat pouze potud, pokud se prokáže reálnost, nezbytnost a účelnost vynaložené částky. Vzhledem k dostupným informacím a k výše uvedeným kritériím Soud v projednávaném případě považuje za přiměřené přiznat z tohoto titulu stěžovateli celkovou částku 500 €.

C. Úroky z prodlení

48. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* zbývající část stížnosti za přijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*, že závěr o porušení Úmluvy představuje sám o sobě dostatečné spravedlivé zadostiučinění za veškerou morální újmu, kterou stěžovatel utrpěl;
4. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabude právní moci podle článku 44 odst. 2 Úmluvy, částku 500 € (pět set euro) jako náhradu nákladů řízení, která se převede na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni úhrady, a dále případnou částku daně,
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;

5. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a sděleno písemně dne 21. února 2006 v souladu s článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

S. NAISMITH
zástupce tajemnice

J.-P. COSTA
předseda